ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ MARCO DARMON της 3ης Οκτωβρίου 1991 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με την παρούσα προσφυγή, η Ιταλική Δημοκρατία ζητεί τη μερική ακύρωση της αποφάσεως C(90)687, τελικό, της 19ης Απριλίου 1990 [1], με την οποία η Επιτροπή τροποποίησε, έναντι τριών κρατών μελών μεταξύ των οποίων η Ιταλία, την απόφαση 89/627/ΕΟΚ [2] σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών για το οικονομικό έτος 1987.

2. Όπως προκύπτει από την πρώτη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν έλαβε χώρα εκκαθάριση των λογαριασμών όσον αφορά, ιδίως, αφενός, τις δαπάνες που υπέβαλε η Ιταλία για τις ενισχύσεις στη μεταποίηση του αποκορυφωμένου γάλακτος σκόνης, αφετέρου, τις δαπάνες που αντιστοιχούν στις ενισχύσεις στην κατανάλωση ελαιολάδου. Η εκκαθάριση δηλαδή είναι απόρροια της αποφάσεως που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας προσφυγής, αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να αναγνωρίσει ότι οι δηλωθείσες από το προσφεύγον κράτος δαπάνες, συνολικού ύψους 10 214 635 858 ιταλικών λιρών (LIT), επιβαρύνουν το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (στο εξής: ΕΓΤΠΕ), τμήμα « εγγυήσεων ».

3. Οι επικρίσεις που διατύπωσε η Ιταλία αφορούν τόσο τις ενισχύσεις στη μεταποίηση του γάλακτος όσο και εκείνες στην κατανάλωση ελαιολάδου. Προτίθεμαι, λοιπόν, να τις εξετάσω τη μία κατόπιν της άλλης.

I — Ενισχύσεις στη μεταποίηση της σκόνης αποκορυφωμένου γάλακτος

4. Οι δαπάνες που αρνήθηκε να αναγνωρίσει η Επιτροπή ανέρχονται σε 5 862 632 980 LIT, ποσό αντιστοιχούν στο 10 % των ενισχύσεων για τη μεταποίηση του γάλακτος που οι ιταλικές αρχές κατέβαλαν κατά τη διάρκεια του εν λόγω οικονομικού έτους.

5. Οι λόγοι που επικαλείται το προσφεύγον κράτος θεμελιώνονται στην παραβίαση των ισχυόντων κοινοτικών κανονισμών και στην έλλειψη αιτιολογήσεως [3]. Πάντως, προφανώς ο προβαλλόμενος λόγος ελλείψεως αιτιολογήσεως στην πραγματικότητα ταυτίζεται με τον λόγο παραβάσεως των ισχυουσών διατάξεων. Πράγματι, η Ιταλία προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε επαρκώς υπόψη τους επιπροσθέτους ελέγχους που διενήργησαν οι ιταλικές αρχές και τις πληροφορίες που περιήλθαν, συνακόλουθα, σε γνώση του κοινοτικού αυτού οργάνου. Αντίθετα, ουδόλως επικαλείται, έστω και μερική, έλλειψη πνεύματος συνεργασίας στη διαδικασία εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως ούτε μη τήρηση των λόγων που υπαγόρευσαν την απόφαση αυτή. Ως γνωστόν, παρόμοιες αιτιάσεις μπορούν να στηρίξουν αποκλειστικά λόγο ελλείψεως αιτιολογήσεως, εφόσον η νομολογία του Δικαστηρίου σας σε θέματα εκκαθαρίσεως λογαριασμών παραμένει πιστή στο ότι οι κυβερνήσεις των κρατών

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — Απόφαση, η ιταλική απόδοση της οποίας παρατίθεται στο παράρτημα 2 της προσφυγής.

2 — ΕΕ 1989, L 359, σ. 23.

3 — Βλ., σ. 4 και σ. 16 της προσφυγής.

μελών συνεργάζονται στενά στη διαδικασία καταρτίσεως της αποφάσεως περί εκκαθαρίσεως [4].

6. Προτού εξετάσω ένα προς ένα τα πραγματικά περιστατικά, βάσει των οποίων η Επιτροπή έκρινε, αδίκως κατά την προσφεύγουσα κυβέρνηση, ότι οι έλεγχοι ήταν ανεπαρκείς, πρέπει να υπενθυμίσω τους λόγους για τους οποίους η απόφαση περί εκκαθαρίσεως 89/627 δεν ήταν δυνατόν να αφορά τις ενισχύσεις στη μεταποίηση του γάλακτος. Πράγματι, όπως η Επιτροπή υπενθυμίζει στο υπόμνημα αντικρούσεώς της, χωρίς να αμφισβητείται στο σημείο αυτό από την Ιταλική Κυβέρνηση, ύστερα από αποστολή των ελεγκτών του ΕΓΤΠΕ, από τις 2 έως 6 Μαΐου 1988, στις επιχειρήσεις Wessanen, Frabes και Plodari, της επαρχίας της Brescia, αποδείχθηκε ότι οι έλεγχοι του Ispettorato Provinciale per l' Agricoltura δεν είχαν επεκταθεί και στα εμπορικά έγγραφα των επιχειρήσεων, ότι οι εκθέσεις περί ελέγχου που συντάχθηκαν ομοιόμορφα δεν ανέφεραν ότι τα δεδομένα είχαν συγκριθεί με εκείνα των χρηματοοικονομικών λογαριασμών και ότι ορισμένοι τριμηνιαίοι έλεγχοι ήταν προϊόν επισκέψεων κατά το προηγούμενο τρίμηνο [5].

7. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει από τις ιταλικές αρχές τη διενέργεια επιπροσθέτων ελέγχων στις τρεις προαναφερθείσες επιχειρήσεις και εν αναμονή τους διαχώρισε τις δαπάνες που υποβλήθηκαν για τις ενισχύσεις στη μεταποίηση του γάλακτος από την απόφαση 89/627.

8. Οι ανωτέρω έλεγχοι διενεργήθηκαν τον Οκτώβριου του 1989. Τρεις κοινοτικοί υπάλληλοι ήταν παρόντες κατά τη διάρκεια ενός μέρους του ελέγχου, ενώ στις 19 Οκτωβρίου 1989 το ΕΓΤΠΕ απηύθυνε συμπληρωματικές οδηγίες ως προς τις λεπτομέρειες διεξαγωγής του εκ μέρους των ιταλικών αρχών ελέγχου. Οι εν λόγω οδηγίες απαιτούσαν τη σύγκριση μεταξύ των ειδικών λογαριασμών [6], της λογιστικής αποθεμάτων ειδών και των γενικών λογαριασμών της επιχειρήσεως, μεταξύ των αριθμών της ετήσιας εκθέσεως που ενέκρινε ο εξωτερικός ορκωτός λογιστής και των ειδικών λογαριασμών, μεταξύ των αποθεμάτων σε πρώτες ύλες, της παραγωγής και των αποθεμάτων σε τελικά προϊόντα. Βάσει των οδηγιών αυτών, απαιτείτο περαιτέρω λεπτομερής περιγραφή όλων των διενεργηθέντων ελέγχων, αναφορά της εκτάσεως και των αποτελεσμάτων του ελέγχου, « οι στατιστικές σχετικά με τα ποσά των εγγυήσεων που αποδεσμεύτηκαν και το ύψος της καταβληθείσης ενισχύσεως για το οικονομικό έτος 1987 ανά ελεγχομένη επιχείρηση », αναφορά της συνθέσεως των ομάδων ελέγχου και της διαρκείας των ελέγχων αυτών. Εξάλλου, με τις προαναφερθείσες οδηγίες διαπιστωνόταν ότι η επιχείρηση Wessanen δεν διέθετε ορισμένα απαιτούμενα έγγραφα και συγκεκριμένα τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων που ζητήθηκαν από την επιχείρηση, τα δελτάρια παραγωγής και απογραφή για το οικονομικό έτος 1987 [7].

9. Περί τα τέλη Νοεμβρίου 1989, οι ιταλικές αρχές απηύθυναν στην Επιτροπή συγκεντρωτική έκθεση συνοδευομένη από αναλυτικές θέσεις για κάθε μια από τις τρεις επιχειρήσεις καθώς και διάφορα έγγραφα. Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαφορά μεταξύ των διαδίκων

4 — Για παράδειγμα, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981 στην υπόθεση 819/79, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1981, σ. 21, σκέψεις 20 και 21)· απόφαση της 24ης Μαρτίου 1988 στην υπόθεση 347/85, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 1749, σκέψη 60).

5 — Βλ. τη συγκεντρωτική έκθεση της 30ής Ιουνίου 1989, έγγραφο VI/200/89-FR και το έγγραφο της Επιτροπής, Γενική Διεύθυνση Γεωργίας, ΕΓΤΠΕ, της 2ας Αυγούστου 1989, αριθ. 061178, απευθυνόμενο στον AIMA, που παρατίθεται στα παραρτήματα I και II του υπομνήματος αντικρούσεως.

6 — Οι λογαριασμοί αυτοί αποδεικνύουν ιδίως την προέλευση των χρησιμοποιηθεισών πρώτων υλών, τις χρησιμοποιηθείσες ποσότητες, τις ποσότητες και τη σύνθεση των προϊόντων που ελήφθησαν και το ποσοστό των συστατικών στοιχείων τους, την ημερομηνία εξόδου των εν λόγω προϊόντων, το όνομα και τη διεύθυνση των αγοραστών, άρθρο 8, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1725/79 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 1979, περί των λεπτομερειών παροχής ενισχύσεως στο αποκορυφωμένο γάλα που μεταποιείται σε σύνθετες ζωοτροφές και στη σκόνη αποκορυφωμένου γάλακτος που προορίζεται για τη διατροφή μόσχων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/026, σ. 12).

7 — Βλ. παράρτημα V του υπομνήματος αντικρούσεως.

έγκειται στο αν οι συμπληρωματικοί έλεγχοι υπήρξαν εμπεριστατωμένοι ή όχι και στο κατά πόσο τα προσκομισθέντα έγγραφα μπορούν να αποτελέσουν αποδεικτικά στοιχεία περί αυτού.

10. Η Ιταλική Δημοκρατία επικεντρώνει τις επικρίσεις της επί των διαπιστώσεων στις οποίες κατέληξαν οι υπάλληλοι του ΕΓΤΠΕ στη συμπληρωματική συγκεντρωτική έκθεση της 12ης Μαρτίου 1990 [8]. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 3 της εκθέσεως αναφέρεται ότι οι εκθέσεις που διαβίβασαν οι ιταλικές αρχές δεν κάνουν λόγο για αντιπαραβολή, *όσον αφορά όλες τις πράξεις,* των ειδικών λογαριασμών με τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς των επιχειρήσεων. Εξάλλου, διευκρινίζεται ότι πέντε επιμέρους περιστατικά συνιστούν παραλείψεις ως προς τους διενεργηθέντες ελέγχους. Προτίθεμαι να εξετάσω διαδοχικώς την αιτίαση περί μη συνολικής αντιπαραβολής, στη συνέχεια δε τα πέντε σημεία σχετικά με τις προβαλλόμενες παραλείψεις.

11. Όσον αφορά τη μη συνολική αντιπαραβολή, το προσφεύγον κράτος ισχυρίζεται ότι η ομάδα των ελεγκτών συνέκρινε το σύνολο των λογαριασμών και ειδικότερα τα αποτελέσματα των μητρώων του AIMA, ιταλικού οργανισμού παρεμβάσεως, με εκείνα που τηρούν οι επιχειρήσεις βάσει του ιταλικού δικαίου. Πάντως, η τεκμηρίωση αφορά μόνο τις πλέον σημαντικές πράξεις [9].

12. Η Επιτροπή αντιτάσσει στο σημείο αυτό ότι δεν συνήντησε την παραμικρή σημείωση στα βιβλία λογαριασμών των επιχειρήσεων ούτε ίχνος αριθμητικού υπολογισμού που να αποδεικνύουν ότι έλαβε χώρα αντιπαραβολή [10].

13. Γεγονός είναι ότι στα έγγραφα που οι ιταλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή ουδόλως αναφέρεται ο αριθμός των επιλεγεισών πράξεων ούτε το αποτέλεσμα των συναφών ελέγχων. Εξάλλου, κατά την προφορική διαδικασία, ο υπάλληλος του ΕΓΤΠΕ επιβεβαίωσε ότι το κοινοτικό όργανο έλαβε απλώς φωτοτυπίες ορισμένων πράξεων.

14. Πρέπει επίσης να αναγνωρίσω ότι η Ιταλική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία σε σχέση με όσα διαβίβασε στην Επιτροπή πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Όπως έκρινε ήδη το Δικαστήριο, μολονότι

« η προσφεύγουσα κυβέρνηση, χωρίς να αντικρούει τις διαπιστώσεις αυτές (της Επιτροπής) διά της προσκομίσεως αποδείξεων, περιορίζεται στο να υποστηρίζει ότι, στην πραγματικότητα, διενεργήθηκαν διοικητικοί καθώς και επιτόπιοι έλεγχοι (...) » [11],

τούτο δεν επιτρέπει να συναχθεί ότι δεν αποδείχθηκε

« ότι οι διαπιστώσεις της Επιτροπής ήταν ανακριβείς » [12].

Από τα ανωτέρω το Δικαστήριο συνήγαγε ότι επιβαλλόταν η απόρριψη της προσφυγής ακυρώσεως της αποφάσεως για μη αναγνώριση της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως [13].

8 — Έγγραφο VI/200/89-FR, που παρατίθεται στο παράρτημα 3 της προσφυγής.

9 — Σελ. 8 της γαλλικής αποδόσεως της προσφυγής.

10 — Σελ. 15 και 16 της γαλλικής αποδόσεως του υπομνήματος αντικρούσεως.

11 — Απόφαση της 12ης Ιουνίου 1990 στην υπόθεση C-8/88, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-2321, σκέψη 27).

12 — Σκέψη 28.

13 — Σκέψη 29.

15. Ίσως η απάντηση να ήταν διαφορετική σε περίπτωση προσφυγής λόγω παραβάσεως. Πάντως, το βάρος της αποδείξεως στην προκειμένη περίπτωση φέρει το προσφεύγον κράτος. Άρα, θεωρώ ως δεδομένη την έλλειψη εμπεριστατωμένου ελέγχου κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο δ, του προαναφερθέντος κανονισμού 1725/79.

16. Στα πλαίσια της προφορικής διαδικασίας διεξήχθη διάλογος μεταξύ των διαδίκων ως προς το αν οι οδηγίες που απευθύνθηκαν με τηλετύπημα της 19ης Οκτωβρίου 1989 απαιτούσαν ή όχι ρητώς την κοινοποίηση όλων των εγγράφων που αποτελούν προϊόν του ελέγχου. Το ανωτέρω τηλετύπημα αναφέρει: « Παράκληση να διατηρηθούν τα διάφορα έγγραφα, οι σημειώσεις ελέγχου και οι εκθέσεις που πρόκειται να αποτελέσουν τη βάση για την τελική έκθεση. Η έκθεση και τα διάφορα έγγραφα ελέγχου πρέπει να υποβληθούν το αργότερο στις 30 Νοεμβρίου 1989. »

17. Ως προς το αν οι οδηγίες αυτές, όπως είναι συνταγμένες, μπορούν να χαρακτηρισθούν ασαφείς σχετικά με την απαίτηση κοινοποιήσεως όλων των εγγράφων ελέγχου, αρκεί να διαπιστωθεί ότι η Ιταλία δεν προσφέρθηκε, στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας, να κοινοποιήσει συμπληρωματικά έγγραφα ούτε στην Επιτροπή ούτε και στο Δικαστήριο. Κατ' εφαρμογή της νομολογίας που προανέφερα, εμμένω στην προηγούμενη διαπίστωσή μου.

18. Όπως διευκρίνισα παραπάνω, η συμπληρωματική συγκεντρωτική έκθεση της Επιτροπής αναφέρει περαιτέρω πέντε περιστατικά συνιστώντα παραλείψεις κατά τους διενεργηθέντες από τις ιταλικές αρχές ελέγχους. Πάντως, όπως προκύπτει από το υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής [14], φαίνεται ότι τα πραγματικά περιστατικά που παρατίθενται στα σημεία δ και ε αγνοήθηκαν από την Επιτροπή στα πλαίσια της διαδικασίας εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Τα σημεία αυτά αφορούν, αφενός, τις πωλήσεις της εταιρίας Plodari στην Caseificio Stabiumi Giacomo SpA και στη Latteria Soresinese Coop., αφετέρου, τις αγορές ορρού γάλακτος από την ίδια αυτή επιχείρηση. Κατά συνέπεια, δεν αποτελούν κατ' ανάγκη το υπόβαθρο της προσβαλλομένης αποφάσεως και θα πρέπει να θεωρηθούν ως άσχετα προς την παρούσα συζήτηση.

19. Το σημείο α αναφέρεται στην έλλειψη εξετάσεως των εργαστηριακών αποτελεσμάτων εκ μέρους των τριών επιχειρήσεων και των δελταρίων παραγωγής, καθώς και, όσον αφορά αποκλειστικά και μόνο την επιχείρηση Plodari, στην έλλειψη λογιστικής πρώτων υλών και τελικών προϊόντων.

20. Επί της πρώτης επικρίσεως, το προσφεύγον κράτος διατείνεται ότι οι αναλύσεις που πραγματοποίησαν ιδιωτικά εργαστήρια ύστερα από αίτηση των ιδίων των επιχειρήσεων δεν είναι υποχρεωτικές και δεν έχουν επίσημο χαρακτήρα. Στην προκειμένη περίπτωση, έγιναν αναλύσεις ύστερα από αίτηση των τριών επιχειρήσεων, πλην όμως, κατά την άποψη της προσφεύγουσας Κυβερνήσεως, τα αποτελέσματά τους ελέγχθηκαν ικανοποιητικά εκ μέρους των ιταλικών ελεγκτικών αρχών.

21. Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι έπρεπε να γίνει σύγκριση των αναλύσεων των δημοσίων εργαστηρίων με τις ανεπίσημες αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν ύστερα από αίτηση των επιχειρήσεων.

22. Καίτοι η έκθεση που απηύθυναν οι ιταλικές αρχές στην Επιτροπή εν συνεχεία των επιπροσθέτων ελέγχων περιλαμβάνει σε παράρτημα τα αποτελέσματα των αναλύσεων των δημοσίων εργαστηρίων, εντούτοις μόνο τα αποτελέσματα των αναλύσεων που πραγματοποίησε το εργαστήριο της εταιρίας Wessanen

14 — Σελ. 14 της γαλλικής αποδόσεως.

κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή, χωρίς, πάντως, να έχει αποδειχθεί ότι οι ιταλικές αρχές προέβησαν σε αντιπαραβολή μεταξύ των αποτελεσμάτων των δύο αυτών τύπων αναλύσεως. Οι λεπτομερείς εκθέσεις για την επιχείρηση Plodari και την εταιρία Frabes δεν κάνουν λόγο για αναλύσεις πραγματοποιηθείσες από ιδιωτικά εργαστήρια, ενώ η συγκεντρωτική έκθεση των ιταλικών αρχών αφήνει να εννοηθεί ότι οι δύο αυτές επιχειρήσεις προέβησαν στις ανωτέρω αναλύσεις [15]. Επομένως, το προσφεύγον κράτος δεν απέδειξε ότι όντως έλαβε χώρα σύγκριση μεταξύ των αποτελεσμάτων των διαφορετικών αυτών αναλύσεων.

23. Η δεύτερη αιτίαση επικεντρώνεται στην έλλειψη ελέγχου των δελταρίων παραγωγής. Συναφώς, η Ιταλία βεβαιώνει ότι ούτε η κοινοτική ούτε η εθνική ρύθμιση απαιτούν τη φύλαξή τους. Δεν αμφισβητείται ότι δεν υφίσταντο πλέον τα δελτάρια παραγωγής των τριών επιχειρήσεων του οικονομικού έτους 1987.

24. Η Επιτροπή εκτιμά ότι τα δελτάρια παραγωγής είναι εμπορικά έγγραφα κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο δ, του κανονισμού 1725/79.

25. Κατ' εμέ, η έννοια των « εμπορικών εγγράφων » που περιέχει η εν λόγω διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως στον βαθμό που διευκρινίζει ποια είναι τα υποκείμενα σε έλεγχο έγγραφα και, συνακόλουθα, αναφέρεται στην αποτελεσματικότητα των διενεργουμένων ελέγχων, ώστε να είναι δυνατόν να εξακριβωθεί αν οι πράξεις για τις οποίες καταβάλλεται ενίσχυση πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις κοινοτικές απαιτήσεις. Επομένως, νομίζω ότι τα δελτάρια παραγωγής πρέπει να λογίζονται ως εμπορικά έγγραφα κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο δ, του κανονισμού 1725/79. Σε αντίθετη περίπτωση η πρακτική αποτελεσματικότητα της εν λόγω διατάξεως θα διακυβευόταν σοβαρά.

26. Ως « εμπορικά έγγραφα », έννοια που απαντά και στο άρθρο 1 της οδηγίας 77/435/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1977, περί των ελέγχων από τα κράτη μέλη των ενεργειών που αποτελούν μέρος του συστήματος χρηματοδοτήσεως από το ΕΓΤΠΕ, τμήμα « εγγυήσεων » [16], νοούνται, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, « το σύνολο των βιβλίων, μητρώων, σημειώσεων και δικαιολογητικών εγγράφων, η λογιστική καθώς και η αλληλογραφία η σχετική με την επαγγελματική δραστηριότητα της επιχειρήσεως, εφόσον τα έγγραφα αυτά δύνανται να χρησιμεύσουν στον έλεγχο (...) ».

27. Προφανέστατα, είναι σκόπιμο να υπάρξει ομοιόμορφος ορισμός της εν λόγω εννοίας που απαντά σε αμφότερες τις κοινοτικές πράξεις που προαναφέρθηκαν και αφορούν τους ελέγχους σε θέματα δαπανών του ΕΓΤΠΕ.

28. Η Ιταλία δεν αμφισβητεί ότι τα δελτάρια παραγωγής επιβοηθούν τον έλεγχο. Άλλωστε, τα δελτάρια του έτους 1989 ελέγχθηκαν από τις ιταλικές αρχές. Το άρθρο 4 της προαναφερθείσας οδηγίας απαιτεί από τα κράτη μέλη να « προβλέπουν ώστε οι επιχειρήσεις να διατηρούν τα εμπορικά βιβλία (...) τρία τουλάχιστον έτη από το τέλος του ημερολογιακού έτους καταρτίσεώς τους ». Συνεπώς, τα δελτάρια παραγωγής του έτους 1987 έπρεπε, βάσει του κοινοτικού δικαίου, να διατηρηθούν μέχρι

15 — Σελ. 5 της γαλλικής αποδόσεως του παραρτήματος VI του υπομνήματος αντικρούσεως.

16 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/018, σ. 192.

τις 31 Δεκεμβρίου 1990, πράγμα το οποίο δεν συνέβη.

29. Εξάλλου, στην ιταλική συγκεντρωτική έκθεση διευκρινίζεται ότι τα εν λόγω δελτάρια έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι περιέχουν τον τρόπο χρήσεως των πρώτων υλών [17]. Πέραν του ότι η προσφυγή στα δελτάρια αυτά διευκολύνει τον έλεγχο, ο οποίος, κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο α, του κανονισμού 1725/79, πρέπει να αφορά ιδίως τη σύνθεση των χρησιμοποιουμένων μιγμάτων και των παρασκευαζομένων συνθέτων τροφών, δεν θίγεται ο εμπιστευτικός χαρακτήρας τους στον βαθμό που το άρθρο 8, παράγραφος 1, της προαναφερθείσας οδηγίας προβλέπει ότι « οι συλλεγόμενες στο πλαίσιο των προβλεπομένων ελέγχων πληροφορίες (...) καλύπτονται από το επαγγελματικό απόρρητο ».

30. Επομένως, η παράλειψη διενεργείας των ελέγχων εκ μέρους των ιταλικών αρχών είναι στο σημείο αυτό αποδεδειγμένη.

31. Η τρίτη αιτίαση αφορά την ανυπαρξία λογιστικής πρώτων υλών και τελικών προϊόντων της εταιρίας Plodari. Η Ιταλική Κυβέρνηση διατείνεται ότι, λόγω του ελαχίστου όγκου παραγωγής, η επιχείρηση Plodari δεν όφειλε, βάσει του ιταλικού δικαίου, να τηρεί τους δύο αυτούς λογαριασμούς.

32. Πάντως, το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 1725/79 εξαρτά τη χορήγηση του πλεονεκτήματος της ενισχύσεως από προηγούμενη έγκριση της επιχειρήσεως ή από την τήρηση της κατά την παράγραφο 5 του εν λόγω άρθρου λογιστικής. Η ίδια η παράγραφος ορίζει ότι « η επιχείρηση (...) διατηρεί μονίμως τα προσδιοριζόμενα από τον αρμόδιο οργανισμό λογιστικά στοιχεία κάθε κράτους μέλους και παραθέτει ιδίως:

α) την καταγωγή των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται·

(...)·

γ) τις ποσότητες και τη σύνθεση των προϊόντων που προέκυψαν (...) ».

33. Επομένως, βάσει του κοινοτικού δικαίου, η επιχείρηση Plodari όφειλε να τηρήσει λογιστικά στοιχεία πρώτων υλών και τελικών προϊόντων.

34. Το σημείο β της συμπληρωματικής συγκεντρωτικής εκθέσεως της Επιτροπής αφορά το ότι δεν αποδείχθηκε ότι όντως έγινε απογραφή πρώτων υλών ή τελικών προϊόντων. Η Ιταλία ισχυρίζεται ότι υπήρξε σύγκριση μεταξύ των λογιστικών στοιχείων που προήλθαν από τα μητρώα του AIMA και της « τακτικής » λογιστικής των επιχειρήσεων. Πάντως, αναγνωρίζει ότι ο επιτόπιος έλεγχος μεταξύ των λογιστικών στοιχείων πρώτων υλών και των στοιχείων αποθεμάτων που προήλθαν από τα μητρώα του AIMA δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί για το οικονομικό έτος 1987 παρά μόνο για την περίοδο που καλύπτει ο έλεγχος [18].

35. Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι τα ανωτέρω επιχειρήματα αποτελούν γενικεύσεις που δεν στηρίζονται σε κανένα έγγραφο που να της έχει κοινοποιηθεί και να αποδεικνύει ότι όντως διενεργήθηκαν οι έλεγχοι.

17 — Σελ. 6 της γαλλικής αποδόσεως του παραρτήματος VI του υπομνήματος αντικρούσεως.

18 — Σελ. 18 της γαλλικής αποδόσεως της προσφυγής.

36. Γεγονός είναι ότι οι τρεις αναλυτικές εκθέσεις του Νοεμβρίου 1989 προς την Επιτροπή δεν περιλαμβάνουν κανένα συγκεκριμένο στοιχείο σχετικά με την πραγματοποίηση απογραφής πρώτων υλών ή τελικών προϊόντων [19]. Εξάλλου, όπως έκρινε ήδη το Δικαστήριο, είναι ανεπίτρεπτη [20] η εκ των υστέρων τακτοποίηση της μη διενεργείας των προβλεπομένων από την κοινοτική ρύθμιση ελέγχων μέσω άλλων ελέγχων. Κατά συνέπεια, φαίνεται ότι οι παραλείψεις είναι αποδεδειγμένες.

37. Το σημείο γ της συμπληρωματικής συγκεντρωτικής εκθέσεως της Επιτροπής αφορά δύο πωλήσεις εκ μέρους της εταιρίας Wessanen για τις οποίες η εγγύηση κατέπεσε. Η Επιτροπή αναγνώρισε, κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, ότι η αιτίαση αυτή ήταν πλέον αβάσιμη ενόψει των πληροφοριών που περιελάμβανε το υπόμνημα απαντήσεως της Ιταλικής Κυβερνήσεως. Πάντως, η Επιτροπή θεωρεί ότι η παρασχεθείσα από την Ιταλία απόδειξη είναι όψιμη.

38. Κατ' εμέ, εναπόκειται, όντως, στα κράτη μέλη, με βάση το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ [21] και τις ειδικές διατάξεις των κοινοτικών πράξεων που προανέφερα, να ανακοινώνουν σε εύθετο χρόνο τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες στο κοινοτικό όργανο προκειμένου να λάβει την απόφασή του περί εκκαθαρίσεως των λογαριασμών. Εξάλλου, η νομολογία του Δικαστηρίου απορρίπτει την εκ των υστέρων τακτοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων [22]. Πάντως, ακόμη και αν το προσκομισθέν στο Δικαστήριο κατά την έγγραφη διαδικασία αποδεικτικό στοιχείο λαμβανόταν υπόψη, και παλι η όψιμη αυτή υποβολή δεν θα ήταν ικανή να οδηγήσει στην ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, οι παραλείψεις όσον αφορά τον εμπεριστατωμένο χαρακτήρα των ελέγχων αποδείχθηκαν, όπως προανέφερα, και αρκούν για να δικαιολογήσουν την άρνηση της Επιτροπής να αναγνωρίσει ότι το ΕΓΤΠΕ επιβαρύνεται με ορισμένα ποσά.

39. Άρα, το προσφεύγον κράτος δεν παρέσχε αποδείξεις ότι οι προσαπτόμενες, εκ μέρους της Επιτροπής προς στήριξη της αποφάσεώς της, παραλείψεις του αποδίδονται αδίκως.

40. Απομένει, πάντως, προς εξέταση το επιχείρημα της Ιταλικής Κυβερνήσεως ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να υπολογίσει κατ' αποκοπήν σε 10 % των καταβληθεισών ενισχύσεων το ύψος των ποσών που δεν θα επιβάρυναν το ΕΓΤΠΕ.

41. Η νομολογία του Δικαστηρίου επέλυσε ήδη τη δυσχέρεια αυτή. Με την απόφασή σας στην υπόθεση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής [23], κρίνατε ότι

« στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι κοινοτικοί κανόνες δεν επιτρέπουν την καταβολή ενισχύσεως παρά μόνο με την προϋπόθεση ότι τηρήθηκαν ορισμένες διατυπώσεις αποδείξεως ή ελέγχου, μια ενίσχυση που χορηγήθηκε χωρίς να τηρηθεί αυτή η προϋπόθεση δεν είναι σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο, και, επομένως, η σχετική δαπάνη δεν είναι δυνατό, καταρχήν, να αναγνωριστεί ότι βαρύνει το ΕΓΤΠΕ, ακόμη και αν είναι βέβαιο ότι δεν έχει διαπραχθεί καμιά ουσιαστική πλημμέλεια » [24].

42. Όπως επιβεβαιώθηκε με μεταγενέστερη απόφασή σας, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα, αφού αποδείξει την ύπαρξη παραλείψεων

19 — Παράρτημα VI του υπομνήματος αντικρούσεως.

20 — Απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1988 στην υπόθεση 327/85, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 1065, σκέψεις 18 και 19).

21 — Του οποίου άλλωστε έγινε εφαρμογή από το Δικαστήριο στο πλαίσιο των οικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και της Κοινότητας σε θέματα κοινής γεωργικής πολιτικής: απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 1990 στην υπόθεση C-34/89, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-3603, σκέψη 12).

22 — Απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1979 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 15 και 16/76, Γαλλία κατά Επιτροπής (Rec. 1979, σ. 321, σκέψη 11).

23 — Προαναφερθείσα απόφαση 327/85.

24 — Σκέψη 25.

στους ελέγχους ή στη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων, να καταβάλει προσπάθεια

« να διαπιστώσει τις οικονομικές επιπτώσεις της παράνομης ενέργειας μέσω υπολογισμών βασιζομένων σε εκτίμηση της καταστάσεως που θα είχε προκύψει στην οικεία αγορά αν δεν είχε διαπραχθεί η παράβαση » [25].

Και προσθέσατε ότι

« σε μια τέτοια περίπτωση, το βάρος της αποδείξεως του εσφαλμένου των υπολογισμών αυτών φέρει το κράτος που ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως περί μη χρηματοδοτήσεως » [26].

43. Οδηγούμαι στη διαπίστωση ότι, στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής, η Ιταλία δεν προσκόμισε κανένα συναφές αποδεικτικό στοιχείο.

44. Κατόπιν αυτού, κανένας από τους λόγους που άπτονται των ενισχύσεων στη μεταποίηση της σκόνης αποκορυφωμένου γάλακτος δεν νομίζω ότι δύναται να θίξει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως.

II — Οι ενισχύσεις στην κατανάλωση ελαιολάδου

45. Με την προσβαλλομένη απόφαση η Επιτροπή αρνήθηκε να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με ποσό 4 352 012 388 LIT που αντιστοιχούν σε ενισχύσεις για την κατανάλωση ελαιολάδου.

46. Επισημαίνω πάραυτα, προκειμένου να μην επανέλθω στο σημείο αυτό, ότι η προσφυγή αφορά και τις επιφυλάξεις που διατύπωσε η Επιτροπή όχι με την προσβαλλομένη απόφαση αλλά με έγγραφο της 10ης Μαΐου 1990 [27] και αφορά ποσό 28 688 711 294 LIT. Η Επιτροπή προέβαλε το απαράδεκτο της προσφυγής επί του σημείου αυτού [28]. Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Ιταλική Κυβέρνηση παραιτείται από το σκέλος αυτό της προσφυγής της. Άρα, ο λόγος ακυρώσεως περιορίζεται στην άρνηση αναγνωρίσεως σε βάρος του ΕΓΤΠΕ του προαναφερθέντος ποσού των 4 352 012 388 LIT.

47. Από τυπική άποψη, ο λόγος αυτός ανάγεται τόσο στην παραβίαση του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου όσο και στην έλλειψη αιτιολογίας. Οι παρατηρήσεις που διατύπωσα όσον αφορά τις ενισχύσεις στη μεταποίηση της σκόνης αποκορυφωμένου γάλακτος ισχύουν και για το σημείο αυτό.

48. Η αναπτυχθείσα από τους διαδίκους επιχειρηματολογία είναι κατ' ουσία νομική. Δεν αμφισβητείται ότι το παραπάνω ποσό αντιστοιχεί σε ενισχύσεις, τον αχρεώστητο χαρακτήρα των οποίων διαπίστωσαν οι ιταλικές αρχές λόγω παρατυπιών. Ενώπιον των ιταλικών δικαστηρίων εκκρεμούν δίκες. Πάντως, η Ιταλική Κυβέρνηση εκτιμά ότι η Επιτροπή όφειλε να αναμείνει το οριστικό αποτέλεσμα των δικών αυτών προτού λάβει την απόφαση να μην αναγνωρίσει ότι τα εν λόγω ποσά επιβαρύνουν το ΕΓΤΠΕ. Στο σημείο αυτό, η Επιτροπή έχει αντίθετη άποψη.

49. Εξάλλου, φαίνεται ότι οι εγγυήσεις αποδεσμεύτηκαν.

25 — Προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση 347/85, σκέψη 15.

26 — Όπ.π.

27 — Έγγραφο 21 των παραρτημάτων της προσφυγής.

28 — Σελ. 27 της γαλλικής αποδόσεως του υπομνήματος αντικρούσεως.

50. Συναφώς, το άρθρο 29 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2220/85 της Επιτροπής, της 22ας Ιουλίου 1985, περί κοινών λεπτομερειών εφαρμογής του καθεστώτος εγγυήσεων για τα γεωργικά προϊόντα[29], ορίζει: « όταν η αρμόδια αρχή είναι σε γνώση των στοιχείων που συνεπάγονται την κατάπτωση της εγγυήσεως στο σύνολό της ή εν μέρει, ζητεί χωρίς καθυστέρηση από τον ενδιαφερόμενο την πληρωμή της εγγυήσεως που έχει καταπέσει· η πληρωμή πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός προθεσμίας τριάντα ημερών από την ημέρα υποβολής της αιτήσεως ». Και η διάταξη συνεχίζει: « στην περίπτωση κατά την οποία η πληρωμή δεν έχει πραγματοποιηθεί στην ταχθείσα προθεσμία, η αρμόδια αρχή: (...) β) απαιτεί χωρίς καθυστέρηση [από τον εγγυητή] (...) να προβεί στην πληρωμή (...) ».

51. Η διάταξη αυτή είναι σαφής. Υπενθυμίζω ότι βρισκόμαστε ενώπιον ενός συστήματος προκαταβολών. Συνεπώς, αφής στιγμής η διοικητική αρχή διαπίστωσε παρατυπίες, γίνεται δύσκολα αντιληπτό για ποιους λόγους οι ενδιαφερόμενοι, με τη δικαιολογία ότι επελήφθη η αρμόδια δικαστική αρχή, έχουν το δικαίωμα να μην επιστρέφουν τις *προκαταβολές* επί των συναφών ενισχύσεων και να αντιτίθενται στην κατάπτωση των εγγυήσεων υπέρ των αρμοδίων εθνικών αρχών. Ούτε ο προϋπολογισμός της Κοινότητας ούτε άλλωστε εκείνος των κρατών μελών πρέπει να φέρει το οικονομικό αυτό βάρος, εφόσον όχι μόνο δεν έχει αποδειχθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες είναι σε θέση να λάβουν την ενίσχυση αλλά, αντιθέτως, η δυνατότητα αυτή αμφισβητείται ζωηρά.

52. Ενδεχομένως, η άποψη της Ιταλικής Κυβερνήσεως ανάγεται στο γεγονός ότι, σε αντίθεση προς τις επιταγές του προαναφερθέντος κανονισμού, αποδεσμεύτηκαν οι εγγυήσεις. Το προσφεύγον κράτος εξηγεί ότι η διάρκεια ισχύος των εγγυήσεων έληξε με τους ελέγχους που οδήγησαν στη διαπίστωση των παρατυπιών.

53. Το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2677/85 της Επιτροπής, της 24ης Σεπτεμβρίου 1985, για τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής του καθεστώτος ενισχύσεως στην κατανάλωση για το ελαιόλαδο[30], ορίζει ότι η ασφάλεια αποδεσμεύεται μόλις η αρμόδια αρχή [του κράτους μέλους] αναγνωρίσει το δικαίωμα για τη λήψη της ενισχύσεως.

54. Επομένως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί και ως προς το σκέλος αυτό.

55. Συμπεραίνω, λοιπόν, ότι η παρούσα προσφυγή είναι απορριπτέα και το προσφεύγον κράτος πρέπει να καταδικαστεί στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

29 — ΕΕ 1985, L 205, σ. 5.

30 — ΕΕ 1985, L 254, σ. 5.